

روایت‌شناسی داستان گردآفرید

لیلا رستم پور اظاقوری^۱، سعید پورعلی^۲

چکیده

روایت‌شناسی یکی از مباحث مهم نقد ادبی است که از ساختارگرایی نشأت گرفته است. نظریهٔ روایت‌شناسی ژرار ژنت روایت را از پنج بعد نظم و ترتیب، تداوم، بسامد، وجه و لحن مورد بررسی قرار می‌دهد. از کارکردهای این نظریه، تشریح و بررسی فاصله‌های زمانی بین کنش روایت و رخدادها است. شاهنامهٔ فردوسی شاهکار بزرگ زبان و ادبیات فارسی است که در قلّه کوه این ادبیات خودنمایی می‌کند. شاهنامه حاوی داستان‌های مختلفی است که فردوسی با تکیه بر منابع اصیل آنها را نقل کرده است، به همین دلیل به خوبی می‌توان آن را از منظر روایت‌شناسی ژنت بررسی کرد. این پژوهش با روش تحلیلی- توصیفی و استفاده از منابع کتابخانه‌ای معتبر روایت‌شناسی را در داستان گردآفرید شاهنامهٔ فردوسی مورد بررسی قرار داده است و نشان می‌دهد که هر پنج عنصر این نظریه در این داستان حضور پررنگی دارد، در زمینهٔ نظم و تداوم می‌توان گفت دارای نظم و زمان‌پریشی (سفر به گذشته و آینده) است، دارای تداوم و بسامد تک محور و مکرر است که با وجه سوم شخص دانای کل و لحن تند و ضرب‌آهنگی حماسی تبیین شده است.

کلیدواژه‌ها: روایت‌شناسی، شاهنامه، سهراب، گردآفرید.

^۱ . دانش‌آموختهٔ کارشناس ارشد زبان و ادبیات تطبیقی (نویسندهٔ مسئول)

^۲ . دانش‌آموختهٔ کارشناس ارشد زبان و ادبیات فارسی